

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKOBOTO OCBITHЬOTO KOМПОНЕНТУ
«ФІНАНСИ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *071 «Облік і оподаткування»*

Освітньо-професійна програма *Діджитал-облік і контроль*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *071 Облік і оподаткування*
« 24 » жовтня 2024 р. протокол № 9.

Реєстраційний номер в навчальному відділі
К 18-02/2024-25

1. Загальна інформація

Кафедра: [Кафедра обліку та аудиту](#)
Викладач: **Тарасова Олена Валентинівна**, доцент кафедри обліку та аудиту, кандидат економічних наук

Контакти:
tarasovaelenaonaft@gmail.com
048-712-42-99

[Профайл](#)

Освітній компонент викладається на *другому* курсі у *четвертому* семестрі для денної та заочної форм навчання

Кількість: кредитів -5 , годин – 150

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	60	30	30
заочна	14	6	8
Самостійна робота, годин	Денна – 90		Заочна – 136

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент (ОК) «ФІНАНСИ»

В умовах ринкових відносин фінанси використовуються державою як ефективний регулятор усіх сфер економічного життя суспільства. Практично всі економічні інструменти господарювання пов'язані з фінансами. Тому курс «Фінанси» має міжгалузевий характер. Він вивчається студентами після ознайомлення із загальнотеоретичними економічними дисциплінами, що дає змогу закріпити вже набуті знання і поглибити професійну підготовку фахівців економічного профілю.

Засвоєння теоретичних засад фінансових відносин створює ту основу, на якій базується вивчення прикладних фінансових дисциплін, які розкривають конкретні питання організації фінансів у різних ланках фінансової системи.

Освітній компонент «Фінанси» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік».

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – оволодіння системними знаннями щодо правильного розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин держави, суб'єктів підприємницької діяльності та населення, вивчення сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- і мікрорівнях. Знання цих питань необхідні здобувачу вищої освіти, щоб об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність і тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів, фінансів суб'єктів господарювання та населення, уміти вирішувати актуальні питання теорії та практики фінансової політики держави та підприємств.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «ФІНАНСИ» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ](#) та [освітньо-професійній програмі «ДІДЖИТАЛ-ОБЛІК І КОНТРОЛЬ»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК04. Здатність працювати автономно.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так й письмово.
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
- СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.
- СК05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою управлінських рішень.
- СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
- СК10. Здатність застосувати етичні принципи під час використання професійних обов'язків.

Програмні результати навчання:

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
- ПР07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та врахувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємстві.
- ПР11. Визначити напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.
- ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1 Перелік лекційних завдань

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	Заочна
Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ			

1	Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні. Фінанси – специфічна форма суспільних відносин. Функції фінансів. Призначення та роль фінансів.	2	0,5
2	Фінансова система України. Поняття та принципи побудови фінансової системи. Характеристика сфер та ланок фінансової системи. Організаційні основи функціонування фінансової системи.	2	0,5
3	Фінансова політика і управління фінансами. Фінансова політика як важлива складова економічної політики держави. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм і його елементи. Фінансове планування. Управління фінансами та принципи фінансового контролю. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансові важелі.	2	0,5
4	Фінанси підприємств. Сутність і функції фінансів підприємств. Методи і принципи організації фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування.	2	0,5
5	Державні фінанси. Сутність і призначення державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Державні доходи. Державні видатки.	2	0,5
6	Податки і податкова система. Поняття і функції податків. Принципи оподаткування. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків та їх характеристика. Суть, значення та роль податкової системи в системі державних доходів.	2	0,5
Змістовний модуль 2. ЛАНКИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ			
7	Бюджет і бюджетна система. Економічна природа і функції бюджету. Бюджетна система України. Бюджетний процес в Україні. Міжбюджетні відносини та їх регулювання.	2	0,5
8	Доходи і видатки Державного бюджету. Економічна сутність та джерела формування доходів бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Сутність, склад і структура видатків бюджету. Бюджетний дефіцит і його вплив на розвиток економіки.	2	0,5
9	Місцеві фінанси. Місцеві фінанси, їх суть і значення в економічній системі держави. Склад місцевих фінансових ресурсів. Місцеві бюджети – фінансова основа місцевого самоврядування. Доходи та видатки місцевих бюджетів.	2	0,25
10	Державний кредит. Економічна сутність, роль і функції державного кредиту. Форми державного кредиту.	2	0,25
11	Державний борг. Державний борг, його формування, обслуговування та економічні наслідки. Управління державним боргом.	2	0,25
12	Державні цільові фонди. Соціально-економічна сутність та роль державних централізованих цільових фондів. Пенсійний фонд України. Фонд соціального страхування України.	2	0,25
13	Фінансовий ринок. Сутність і значення фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Поняття і види цінних паперів.	2	0,25
14	Страхування та страховий ринок. Економічна сутність та функції страхування. Страхові відносини та їх учасники. Організація страхування. Страховий ринок.	2	0,25
15	Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин. Сутність і призначення міжнародних фінансів. Валютний ринок та його функції. Суб'єкти і об'єкти валютного ринку.	2	0,5
Всього за ОК:		30	6

5.2 Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	Заочна
1	Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні	2	0,5
2	Фінансова система України	2	0,5
3	Фінансова політика і управління фінансами	2	0,5
4	Фінанси підприємств	2	0,5
5	Державні фінанси	2	0,5
6	Податки і податкова система	2	0,5
7	Бюджет і бюджетна система	2	1,0
8	Доходи і видатки Державного бюджету	2	0,5
9	Місцеві фінанси	2	0,5
10	Державний кредит	2	0,5
11	Державний борг	2	0,5
12	Державні цільові фонди	2	0,5
13	Фінансовий ринок	2	0,5
14	Страховання та страховий ринок	2	0,5
15	Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	2	0,5
Всього за ОК:		30	8

5.3 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		форма навчання	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Опрацювання лекційного матеріалу за темами:	15	30
	Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні.	1	2
	Тема 2. Фінансова система України	1	2
	Тема 3. Фінансова політика і управління фінансами	1	2
	Тема 4. Фінанси підприємств	1	2
	Тема 5. Державні фінанси	1	2
	Тема 6. Податки і податкова система	1	2
	Тема 7. Бюджет і бюджетна система	1	2
	Тема 8. Доходи і видатки Державного бюджету	1	2
	Тема 9. Місцеві фінанси	1	2
	Тема 10. Державний кредит	1	2
	Тема 11. Державний борг	1	2
	Тема 12. Державні цільові фонди	1	2
	Тема 13. Фінансовий ринок	1	2
	Тема 14. Страховання та страховий ринок	1	2
	Тема 15. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	1	2
2.	Підготовка до практичних занять:	30	30
	Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль в розширеному відтворенні.	2	2
	Тема 2. Фінансова система України	2	2

	Тема 3. Фінансова політика і управління фінансами	2	2
	Тема 4. Фінанси підприємств	2	2
	Тема 5. Державні фінанси	2	2
	Тема 6. Податки і податкова система	2	2
	Тема 7. Бюджет і бюджетна система	2	2
	Тема 8. Доходи і видатки Державного бюджету	2	2
	Тема 9. Місцеві фінанси	2	2
	Тема 10. Державний кредит	2	2
	Тема 11. Державний борг	2	2
	Тема 12. Державні цільові фонди	2	2
	Тема 13. Фінансовий ринок	2	2
	Тема 14. Страхування та страховий ринок	2	2
	Тема 15. Фінансовий механізм зовнішньоекономічних відносин	2	2
3	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	45	76
	Всього	90	136

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- *модульні контрольні роботи;*
- *тестування знань здобувачів з певних тем або з певних окремих питань ОК;*
- *виконання і захист практичних робіт;*
- *усне опитування.*

Підсумковий контроль – *екзамен*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ		
Практичні роботи*	20	20
Самостійна робота*	10	10
Тестування*	5	5
Всього за змістовний модуль 1	35,0	35,0
Змістовний модуль 2. ЛАНКИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ		
Практичні роботи*	25	20

Самостійна робота*	10	10
Тестування*	-	5
Всього за змістовний модуль 2	35,0	35,0
Екзамен	30,0	30,0
Всього	100,0	

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#).

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	Відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	дуже добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними умінями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	Задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, умінями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	Незадовільно

Практичні роботи (оцінювання однієї роботи)

Бали		Критерії оцінювання	Оцінка
<i>денна</i>	<i>заочна</i>		
2,5-3,0 балів	9,0-10,0 балів	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	Відмінно
2,0-2,4 балів	8,0 -8,9 балів	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
1,5-1,9 балів	7,0 – 7,9 балів	Практична робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	Добре
1,0-1,4 балів	5,0 – 6,9 балів	Практична робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	Достатньо
0-0,9 балів	0 – 4,9 балів	Практична робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	Незадовільно

Тестування (оцінювання для денної та заочної форм навчання)

4,0 - 5,0 балів	90 - 100 % правильних відповідей	відмінно
3,0 - 3,9 балів	74 – 89% правильних відповідей	дуже добре
2,0 – 2,9 балів	60 – 73% правильних відповідей	добре
1,0 – 1,9 балів	35 – 59 % правильних відповідей	достатньо
0 – 0,9 балів	0-35 % правильних відповідей	незадовільно

Самостійна робота (оцінювання для денної та заочної форм навчання)

9,0-10,0 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	Відмінно
8,0 -8,9 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
7,0 – 7,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	Добре
5,0 – 6,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	Достатньо
0 – 4,9 балів	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	Незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально- демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових); групове обговорення питання; дискусії, виконання ситуаційно-розрахункових задач, інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, робота в малих групах, кейс-метод, мозковий штурм, проєктний метод), технології опрацювання дискусійних питань.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота зі статистично-аналітичними звітами, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо), створення презентації за заданими темами.

Тестування: метод оволодіння лекційним матеріалом: онлайн -тестування.

8.Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Тарасова, О. В. Конспект лекцій з курсу "Фінанси" [Електронний ресурс] : для здобувачів вищої освіти СВО "Бакалавр" спец. 071 "Облік і оподаткування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" освітньо-професійної програми "Облік і аудит" ден. та заоч. форм навчання / О. В. Тарасова ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 61 с. — Електрон. текст. дані.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1938497>

2.Тарасова, О. В. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та самостійної роботи з курсу "Фінанси" [Електронний ресурс] : для здобувачів вищої освіти СВО "Бакалавр" спец. 071 "Облік і оподаткування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" освіт.-проф. програми "Облік і аудит" ден. та заоч. форм навчання / О. В. Тарасова ; відп. за вип. В. В. Немченко ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 41 с. — Електрон. текст. дані.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1919279>

3. Тарасова, О. В. Методичні вказівки до практичних занять з курсу "Фінанси" [Електронний ресурс] : для здобувачів вищої освіти СВО "Бакалавр" спец. 071 "Облік і оподаткування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування" освіт.-проф. програми "Облік і аудит" ден. та заоч. форм навчання / О. В. Тарасова ; відп. за вип. В. В. Немченко ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 27 с. — Електрон. текст. дані.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1919304>

4. Фінанси [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Горин, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко та ін. ; за заг. ред. А. І. Крисоватого ; Західноукр. нац. ун-т. — Тернопіль : ЗУНУ, 2024. — 632 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2295611>

5. Коцюрба, О. Ю. Фінанси підприємств [Текст] : практикум : навч. посіб. / О. Ю. Коцюрба ; Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. — Кропивницький, 2022. — 160 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2212572>

6. Haberly, Daniel. Sticky power : global financial networks in the world economy [Текст] / D. Haberly, D. Wójcik. — Oxford : Oxford University Press, 2022. — 371 p. : online resource.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2048174>

7. The (Near) Future of Central Bank Digital Currencies : Risks and Opportunities for the Global Economy and Society [Електронний ресурс] / edited by : N. Bilotta, F. Botti. — Bern ; New York : Peter Lang, [2021]. — 200 p. : online resource. — (Global politics and security ; Vol. 7). ISBN 978-3-0343-4275-9

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2048427>

Додаткові:

8. Кремень, Ольга Іванівна. Фінанси [Текст] : навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. — Київ : ЦУЛ, 2012. — 416 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.70961>

9. Романенко, Олена Романівна. Фінанси [Текст] : підручник / О. Р. Романенко. — 4-те вид., стер. — Київ : ЦУЛ, 2009. — 312 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.39168>

10. Сунцова, Олеся Олександрівна. Місцеві фінанси [Текст] : навч. посіб. / О. О. Сунцова. — 2-ге вид., перероб. та допов. — Київ : ЦУЛ, 2009. — 488 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.45361>

11. Венгер, Віталій Васильович. Фінанси [Текст] : навч. посіб. / В. В. Венгер ; Київ. екон. ін-т менеджменту "Екомен". — Київ : ЦУЛ, 2009. — 432 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.45160>

12. Фінанси, банківська справа та страхування. Менеджмент публічних фінансів [Електронний ресурс] : підручник для магістрів / П. О. Нікіфоров, О. М. Гладчук, Н. А. Бак та ін. ; за ред. П. О. Нікіфорова, Н. А. Бак ; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці, 2020. — 256 с. <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.2241920>

13. Офіційний веб-портал «Законодавство України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

14. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>

15. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України <https://minjust.gov.ua/>

16. Навчально-методичний кабінет кафедри обліку та аудиту ОНТУ, ауд. А-301.

17. Бібліотека ОНТУ.

18. Одеська національна наукова бібліотека.

19. Національна бібліотека України ім. Вернадського <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [роботодавців](#)

Викладач

/ПІДПИСАНО/

Олена ТАРАСОВА

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри обліку та аудиту

Протокол від «22» жовтня 2024 р. № 5

Завідувач кафедри

/ПІДПИСАНО/

Валерій НЕМЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП ДІДЖИТАЛ-ОБЛІК І КОНТРОЛЬ

Доцент кафедри цифрових технологій
фінансових операцій

/ПІДПИСАНО/

Тетяна МАРКОВА